

Napló

Apere 2 ori pe lună.

Inscris în Registrul Publicațiilor periodice
la Tribunalul Hunedoara sub No. 3-1938.

Director-proprietar și redactor responsabil:
ALEXANDRU MOLNÁR
Felelős szerkesztő és kiadó:
MOLNÁR SÁNDOR
Petroșeni, Str. Reg. Mihai I, No. 20

XIX. évfolyam 11. szám.

Petroșeni, 1942. június 8.

Életünk, sorsunk, napjaink

... **Macsó Istvánnal**, az egyszerű, de hasznos gondolkozású, munkás emberrel, testvérünkkel és a loneai közösségi elnökkel volt alkalmunk beszélgetni az elmúlt napokban. Az ottani viszonyokat a következők jellemzik. Baczó esperes legutóbb lemondott az elnökségről. Karda Ferencz, aki pedig rátermett lélek, nem vállalta. Maradt tehát a régi nőta, hogy mikor nehezebb a teher, rá kell tenni a szegény ember vállára. Macsó Istvánt bízták meg a munkával. Macsóinak a megbízatása viszont azzal az előnnyel jár, hogy tiszteltetelmű munkatársakat kapott: Szilágyi Albert, Jóó György és mások személyében. Ezek eddig távol tartották magukat a mozgalomtól, a melynek okaira most nem akarunk kitérni. Majd máskor. Tény az, hogy a Macsó elnöksége mellett megindult mozgalom nem a zsörtölődések szátsába, nem az egyenlenségek felkelésébe merül ki, hanem valóban az ottani szegény kis emberek, magyarok érdekében dolgoznak. Ez a jótékony munka abból áll, hogy földet

Nem tudhatjuk, hogy a háború mikor fog befejeződni, de a technikai, szellemi és erkölcsi fölénynek körvonalait kezdenek kibontakozni azoknak az oldalán, akik a világ gazdasági javainak igazságosabb elosztásáért s a népek boldogabb jövőjéért küzdenek. Nem kétséges, hogy a háborút azok fogják megnyerni, akik a számok és fizikosz bombasziklus tömegével szembeállítják a szervezett és öntudatosan fegyelmezett nemzetközösségek heroikus küzdelmét; akik a jobb és boldogabb jövőbe vetett hittel vállalják az új és békésbé Európáért az időzlatot és a szenvedést. A népek és nemzetek életét és sorsát formáló nagy küzdelemben, a lelki és anyagi erők gigantikus harcában, elérkezettünk a keresztútnak, amely golygótás stédclón keresztül elvezet a világ népeinek megújodott békés krisztusi közösségébe.

PAPP BÉLA dr. (Brasov-Brassó).

béreltek, amelybe több mint 25 ezer lei értékű krumplit és egyéb élelmiszert állítottak, hogy a jövő télen ebből osszanak majd ki élelmiszert a szegényeknek. Havonta az arra rászoruló szegény és beteges gyermekek között 75 liter tejet osztanak ki. Az elmúlt télen, több mint 300 kgr. különböző élelmiszer adtak az ottani szegényeknek és mint az igazi áldozatkész ember szokta csinálni.

Macsó István, a maga szegénységéből, két szegény gyermek élelemmel való ellátását vállalta.

A kiosztott, valamint az elültetett különböző élelmiszert gyűjtésből szedték össze és ezt a munkáját az ottani magyarságnak, csak dicsérrel említhetjük meg...

... **Páter Seress Szolán**nal, a Vulcánai immár nagyon is közkedvelt, értékes lelki Szentferenci szerzetessel volt alkalmunk beszélgetni az elmúlt napokban.

Minden köntörtalazás nélkül megállapíthatjuk, hogy Páter Seress Szolán a vulcáni katolikus hívek szeretett egyházközösségi vezetője lett, akiről jól nyilatkoznak az ottani hívek, mint aki úgy szolgálja Krisztus egyházát, amint azt igazi papnak szolgálni is kell.

Telo van végtelen szeretettel Seress Szolán, akinek beszéde, mondatai és kifejezése világos és bizakodóan meggyőző s abból a lelki garnitúrából való, akik egy pillanatra sem felejtik el sohasem, hogy földi megbízatásuk Isteni küldetés és szívükben valóban az lángol, aminek lángolni kell: a Szeretet.

Emlék az örhegy aljáról

(Kacsó Sándorunk ajánlom ezeket a verseket, akik egy tavaszi este meleg légkörben, a szivemhez szorítottam).

I.

Egy kizöldülő tavasz alkonyatában,
Az erdélyi szépség színes illatában,
Erkeztem Hozzad kopott ruhás költő,
Örhegy alá, úgy hét óra táján.

Mogorva lélek állította utamat
S megmoztoza a viharvert lelket,
A tolforgatót, a testvérhírdőt,
Bus lelkében bilincsbeveriet.

Keresztény magamat, aki vagyok
Született és Igaz Krisztus hívő.
Bitang sorsotl, durva útfékekől,
Szegényekért síró és szenvedő.

Irataimál átkutatták s engem
Veszélyes, gyanús valakit,
Úgy vallattak, mint az őst Krisztust,
Kinek hírdetem áldott szavait.

Zsebeimben kutattál a két kéz.
Revolvert, vagy bombát kerestett.
S a podgyászomban robbanó lég helyett
Találti Franyó s Szepesi verseket.

Költők szavait, amely szentséggéppen
Úgy lebeg most a nagy világ felett,
Meggészte és bílóra huzva,
Mint egy fájó, szép emlékezel.

Úgy nézegettek, úgy mustálgtattak,
Mint egy őskorból itt maradt állatot,
Testvér a testvért, ember az embert,
S mint egy rablóvezér, úgy álltam ott.

Becsülete a szép gondolatoknak,
Most sem volt, csak lájtalak sebei,
A börtönben, hova betuszkoltak engem,
Mint józselet a rossz testvérel.

II.

(Végig a fő utcán)

Jókai s a szomorú két fűzta
Jutott eszembe, mikor szabad voltam,
S a Kollégium, őst falainál,
Zalányi ural busan vándoroltam.

Élet van ott, Önmagunk és jövőnk.
Idő nem ette s nem lepte el mohá.
Háromszáz éve hírdelt a tudást
S onnan indult el Kőrösi Csoma.

Ó, szent falak, bástya, szikla, holnap,
Holnapután, megad a költő lakat,
Kongasd tovább a lélek harangját,
Az eljövendő újabb ezredre.

És lélekkel baszélj minden nép fiával.
Nemes multunk is erre tanít.
Ésszel, tudással és bölcsességünkkel,
Nyitogassuk az új ablakait.

III.

(Templom és a régi környezet)

A vakolat és mész lemállott róla.
Viharhar, esővel, fergegével dacol.
Békét hírdet a szétesett világnak,
S örömet, ha lélekkel haragszol.

Körülveszik kemény kő falak.
Úgy elnézem ezen a tavaszon,
A régi házat, melynek alakából
Merengve nézlet a régi Nagyszonyon.

S a kis szobából egy késői ivadék
Szép utóda, szőkefürtű gyerek,
Kacsó Ferenc és édes szép szeméből,
Lélek tüzünknek lángja iteget.

... **Reinhard Gyulával**, az országos M. Iparösszetevés nagylelkű elnökével beszélgettünk az elmúlt napokban. Reinhard Gyula minden hazai kisiparos ismeri, valamint azt a munkát is, amelyet Reinhard évtizedek óta folytat az itteni kisiparosság érdekében.

Másfelé az ilyen értékes embert régen magas állásba juttatták volna munkában szerzett érdemeinek jutalmául. Nálunk azonban a munka hőse szerény szokott lenni. Dolgozik, égeti magát mint a gyertya a közben, míg másoknak világosságot nyújt, elpusztítja saját magát.

Komoly és súlyos érték a kisiparosság számára Reinhard Gyula, akinek értékes és csak a köz érdekében végzett munkájáról akkor sem írunk sokat, ha mindennap írunk róla...

... **Soó Sándorral**, a vulcánok másik jölelő papjával, I. Kubán Endrőről beszélgettünk az elmúlt héten. Nem ismerte eddig I. Kubánt, de cikkemből már kibontakoznak előtte I. Kubán Endre írói és emberi fellegassai.

Arról beszélgettünk, mennyire hiányzik nálunk ez a propaganda, amely bemutatja az olvasónak azokat az értékeinket, akik a szellemi vezetőink és sokszor kell házalniuk közvagyonunknak, a szellemi értékek darabjaival. Mindezt el lehetne kerülni, mondja Soó tiszteletes, ha lapszerkesztőink a kiszinezett rabló és más gonosztevők feltalálása helyett, az írót, értékeinket is megszólaltatnák lapjaik hasábjain.

Majd azt kérdi tőlem Soó tiszteletes, hogy tekinthetjük-e magunkat? Erre én azt feleltem: Aki nekünk akár egy százalékban is segítségünkre

van az életben, annak én mindig megadom a tiszteletet és annak tekintélytiszteelője vagyok.

... **A Déli Hírlap** irodalmi pályázatának egyik győztese Serestélyi Béla, a megyében élő kitűnő költő, akinek eddig több verskötetet látott napvilágot és igen szép sikerrel. Serestélyi Béla tagja az Erdélyi Irodalomnak, amely Kolozsváron székel minden időben. Serestélyinek nem ez az első irodalmi kitüntetése. Költői munkálkodásával eddig is több irodalmi verseny győztese volt. Értéke a mi vagyonunk. Közös szellemiségből fakad és ezen keresztül magunkhoz kell öleljük őt, mint költőt, mint embert és szellemi értékeink egyik oszlopok tagját. Elben a lelki életben üdvözöljük őt újabb irodalmi sikere alkalmából.

... **A fenti lap** irodalmi pályázatának még van egy ismerősünk és ez az Aninosai román katolikus plebánus, Faragó Ferenc. Igaz, hogy ő nem nyert irodalmi díjat, de a beküldött művek között dicsőretet kapott az írása.

Ezen a téren szeretnénk mi látni papjainkat munkálkodni, más egyebelfoglaltságuk mellett. Sajnos, meg kell állapítanunk, hogy néhány kevés kivétellel, akik nagyon is a szívünkhez nőttek, — sokan visszahúzódnak mindenféle nyilvános munkától, holott szellemi irányítású népközpontok nagyban elő lenne segítve azáltal is, ha P. Gábor Anasztázhoz illően, a vallás eszményi terjesztése mellett, tollal is kiállnának utmutatást, tájékozódást, józan gondolkodást adni a szenvedő emberiségnek.

— **Iparosok és kereskedők figyelmébe!** A törvény által kötelező napi munkarend, amelyet minden üzlet, vagy ipari vállalat helyiségében kötelező kifüggeszteni, valamint a szabadságolásokról szóló kifüggesztési nyomtatványok kaphatók **Szabó István papírkereskedésében**. Mindenki gondoskodjon róla, mert aránylag nem kerül sem költségre, sem nagy munkába és sok kellemetlenségtől szabadul meg minden iparos és kereskedő.

TAKARÉKOSKODJUNK A KENYÉRREL!

A "sötéttség hatalma" az istenszem ellen indított rohamot. Reméljük, hogy az ellenünk való harcot nemcsak Krisztus hívei fogják megvívni, hanem mindenki, aki még hisz Istenben s leborul a fenség előtt, — s az emberiség többsége ilyen. Megújítjuk tehát a Caritate Christi k. körleveleinkben kifejezett kívánságunkat: minden Istentiszteelő ember fogjon össze és mentse meg az emberiséget a fenyegető nagy veszedelemtől, "mert — mint akkor mondtuk — minden társadalmi rend és emberi tekintély alapja az Istenben való hit; tehát, akik nem akarják hogy felfordulás és rémuralom uralkodjék a világon, vegyék fel erőlyesen a küzdelmet a vallás ellenségeivel szemben".

(XI. Pápa pápa "Divini Redemptoris", kezdetű apostoli körlevele az istenellenes kommunizmusról.)

Kiadó Petroșeniben, a központi jóforgalmu vendéglő berendezéssel együtt. Cim a kiadóban.

Konkrátszi különlegességek DEMETERNÉL.

— **Dr. Moga fogászati rendelője**, Petroșeni, Janza telep. Rendel naponta délelőtti 8—12-ig és délután 2—7 óráig.

IV.

(Otthon, a kedves lelkek között)

A Jók udvarház régi falai közt
Három szép gyermek s egy jölelő asszony
Fogad, mint testvérét az ember,
Kacsó Sándor, hogy lélek ott maradjon.

Székel koponya s a nyakfőző élet
Megharcolja, őrszen a nagy éjben.
A nagy gondolat hősi-harcos lelke
Az Örögy alati, írő sötéttségben.

Egész ember. Csupa szív és lélek.
Ugy idézem most magamba szavai.
Hogy tartani kell a messze végeken is,
Az örök életnek gyönyörű lángjait.

Ugy paroláztunk édes szeretettel
Mint testvérek, az ősi rokonok.
Szétszórt seregnek bujdosó ifjai,
Hitünkben élő, szent zarándokok.

V.

(A környék és annak emberrel)

A szomszéd községben, eldugott helyen.
Aztól csapdától kietlen vidéken,
Nagy lélekes, úr hírdel az Igét,
Aldófi, zsolnáros, jó papl beszéden.

*Mint a szép kies patakra,

A szarvas kívánczik,
Szívom magamba életünk erejét,
A szabad vallás szent himnuszait.

És hírdelőjét, lőpapiját, vezérét,
Lelkembem érzem s mint a Szentírás
Zokog bennem az érzékenységtől,
Szívfeacsaró, zokogó sirás.

VI.

(Gálító a közeli vidék)

Távolabb, de lélekben közelebb
Gálító és egy nemes férfi élet,
Dr. Szász Pál, a lélekharangozó,
Szívéből csendül a lármája ének.

A termő földön járja a barázdát,
S mint a rabszolgát, úgy köli az élet
Mindnyájunkhoz, kik éret férfi ésszel,
Ragaszkodunk szívéhez, lelkéhez.

Szép harcok éleli Nemes, mint a gyümölcs.
Gerinc benne, láng és akarat.
Oly jó tudni, hogy a szörnyűségben,
Testvérem tudom vele magamat.

VII.

(A két torony)

Majlath Székelyről íteget az egyik,
Nagy Ferencről üzentget a másik.
És így fog menni, száz, vagy ezer évig.
A halálig, az örök elmúlásig.

Kétféle zsolná hangjaiból lobog
Az összetartás, e szentséges dal,
Acélnál is keményebb láncok tartják,
S minden harca győztes diadal.

A mi életünk, amelyet a torony,
Templom, vallás, erő, lelemel.
S így oltja belénk a bizakodó hitet,
Istent dicsőre énekelget.

VIII.

(Még egyszer az állomás)

En megbocsájtók annak, aki vételt
Ellencem és durván meglokkolt.
Mikor ott az esti alkonyatban,
A gorombaság belém öklözött.

Francois Mauriac levelezőlapja

Pál, Márkus fia

Ifjúkoromban néhány hónapig tagja voltam a bordeaux-i Sillon egyesületnek. Nem értem velük mindenben egyet, fenntartásaim voltak. Barrés hívó voltam akkor, túlságosan sokat foglalkoztam önmagammal. Bíráló szemmel néztem Marc Sangnier-t és azt hittem, eléggé vértessé váltak volna ellenem. Sokáig tartott míg rájöttem, mennyit köszönhetek neki. Polgáriíj voltam és ő ébresztette fel bennem a soha többé el nem alvó lelkiismeretfurdalást. 18 éves lehettem, Sangnier előadást tartott. A hallgatóság magánkülvöl volt és ő lankadatlanul harcolt a tomboló közönséggel. Együtt mentünk azután hazafelé és ettől kezdve már nem voltam az élet nyugodt kiváltságosa.

Ez a jelenet jutott három-négy évvel ezelőtt a Notre-Dame-ban Krisztus Királyi ünnepén eszembe. Tömjön volt a templom. Nem messze tőlem állt Sangnier. Megindultan néztem. Ez az öregedő férfi még mindig így törős volt. Dörögve zuhogott belőle a nagy és hatalmas áradat, amelynek hullámai felcsaptak az oszlopokra. Hatalmas Credo-ja a botivék alatt zuhogott. Vajjon eszébe jutott-e a magános magvetőnek e nagy áradás láttán az az idő, mikor elvette a kalászos magvát?

Gondolatlan azután másfél évtized. Csak most láttam újra magam előtt, mert eszembe jutott az 1939 évi huszvéti vakáció. Akkor halottam, hogy fia Paul, befejeit a Dordogne-ba. Semmit sem tudtam eddig erről a fiúról, de most közel volt hozzám, ismerem, mert a hőszépek olyan egyszerű, mint a szépség és ugyanugy öltik első látszása szeme. Elég volt elolvasnom néhány levelét a Vie Intellectuelle-ben és a Carnet du Voyage en Guyane-ból néhány részletet.

A Musée de l'Homme-től etnológiai kutatásokra kapott megbízást. A huszvétes fiú volt az egyedüli európai, aki elindult Saint-Laurent-ban a Maronin fellelő, hat fatörzsből vájt bennszülött-csodákkal és vagy husz éve-zével. Három bajtárs tartott ki mellette: az éhség, a szomjúság és a fátársítás, melyről ezt írta: „Olyan fáradt voltam, hogy minden mozdulatom meggondoltam, mert a legkisebb mozgás is súlyos büntetés volt számomra. Minden fatörzsen megbotlottam és órák hosszat bántam üres szemmel a semmire.”

A fiú megmenekült az őserdő minden veszélyéről, egy börtön kórházban felgyógyult a lázból, visszatért Franciaországba és nem-

sokára Berlinben képviselte hazáját a Jugendherberge-szervezet konferenciáján. A halál megkímélte attól, hogy figyvert keljen foglania barátai ellen, kikkel nemrég még kezét szorította. Jóelőre megellette kötelességét. Hamarabb készült el dolgozatával, mint a többiek, be-mulatta az Urnak és az Úr megadta a Jelt, Paul Sangnier íthagyta a ml szomorú világunkat.

Mi pedig, akik nem ismertük Őt, mikor anyai idősek voltunk mint ő, a halálakor ott sereglettünk fiatal, lelkes apja körül. És meg-mulattuk április 10-én halála első évfordulóján, hogy van szellemi rokonság és hogy a kegyelem köteleltek erősebbek talán, mint a vérségi kapcsolatok.

HIREK

Tecău alpolgármester,

az elmúlt héten benyújtotta lemondását. A lemondási ok: befáradt a nagy munkába, amelyet eddig végzett abban a felelős állásban, amelyet annakidején elfoglalt. A lemondási indokot meglehet érteni. Tecău alpolgármester olyan időben vette át az alpolgármesteri küldetést, amikor ez a megbízatás nem járt felelősség nélkül és valóban komoly munkát kívánt meg attól, akit a rendelkezés erre az örhelyre állított. És megállapíthatjuk, hogy egyetlen egy alpolgármestere sem volt még ennek a városnak, aki többet futkosott volna a város lakosságának érdekében mint Tecău alpolgármester. Nem akármilyen korán indult is a polgár a piacra, pékségbe, sohasem tudta ebben megelőzni Tecău alpolgármestert, aki kora reggel ellenőrző körúton volt a piacon, pékségben és személyesen győződött meg mindig a lakosság élelmiszerkiosztásánál arról, hogy ott tisztességesen és becsületesen legyen kiszolgálva mindenki. Ezt a valóságot kötelességünk megállapítani Tecău alpolgármesterről abból az alkalmából, hogy lemondott felelős állásáról. Az új alpolgármester Mateescu, volt helybeli gimnázium igazgató lett, aki már el is foglalta hivatalát.

A tanonctartó munkaadók figyelme! —

Az illetékes felsőbb hatóság rendeletet küldött az összes munkaügyi hatóságokhoz, amelyben felhívja őket, hogy a legszigorúbb ellenőrzések gyakorolják a tanoncok munkaidejének betartását illetőleg. A rendelet értelmében a tanoncot csak a szakmájában szabad felhasználni és sem házi, sem egyéb magán munkát végeztetni velők nem szabad. Ugyancsak tilos őket felhasználni küldön-cöknél és is sem a segédek, sem a munkaadó erre a tanoncot nem kötelezheti. Viszont ezért a munkaadó felelős.

A rendelet értelmében a Zsil-völgye részére külön megbízást kaptak a betegsegélyző négy hivatalnok, a tanonciszkola részéről négy személy,

valamint mint legfőbb ellenőrző szerv. A munkafelügyelő, akik az ellenőrző körutat már megkezdtek és akiknél megállapítják, hogy a tanoncaikkal szemben nem tartják be a törvénynek idevonatkozó rendelkezéseit, azokat a legszigorúbban megbüntetik és azonnal táborba utalják őket.

Ebből az alkalmából újból rá kell mutatunk arra, hogy lapunkban a törvény betartására nem első ízben figyelmeztetjük a munkaadókat. Most újból jó szóval arra hívjuk fel figyelmüket, hogy vegyék komolyan a hatóságok idevonatkozó rendelkezéseit és tanoncaikkal ne dolgoztassanak többet a törvényben előírt 8 óránál és sem vasárnap, sem ünnepnap ne tartsák vissza munkába, sem pedig magántermészeti ügyeket ne végeztessenek velők, mert először is a tanoncnak nem háziszolga, nem kifutó, nem napzsám, hanem kizárólag csak a mesterségében használatos a tanuló. Arra is felhívjuk a figyelmet, hogy a 8 órai munkaidőbe be van számítva az inasiskola is és az iskola után tilos visszarendelni munkába a tanuló.

Azon iparosok, segédek és mesterek, akik az elmúlt napokban meghívót kaptak, hogy vizsgán jelenjenek meg, ne mulasszák el a megjelenést, mert a visszautasításnak teszik ki magukat és aztán kezdek elélről az összes felszabadítási eljárásokat.

Fáy András meséiből

A fecske

Vidám nyári nap volt, a fecske jó csévegéssel szállodott a fentebb levegőben. De nem sokára meszről megdörmült az ég, s amlat a boru közelgetett, mindig alább szállodott a fecske, míg végre majd a földet korholá. Kis lélek! így szóla hozzá a veréb, kít a bölcslő így alázza és változása birhat! a komor minden időben egyforma marad. Barátom! felel ez, ostoba az idő bölcslő.

Magát az állóhoz és körülállásához szabni tudni, — a fölcslősség.

Az oroszlián

Elég tágas a kalitkák, vagy nagyobbak készíttessék, szól a menaieur az oroszliánhoz. Mindegy ha a kalitka, s erdő nem fér belé! Ilyen szabadság után vágyó lélekkel az állat-kiárló.

A tök

Egy szűrt a tökbokornak a szomszéd fára felkötö, s egy nagy tök róla megvétel-sel tekintelt le földön maradt testvéreire. Oh bátya, szól ezek közül az egyik, terhed több is vissza fog rántani közlünkbe.

Eladó Petroşeniben jókarban levő borbélyüzlet-berendezés, azonnal. Értekezni a kiadóban lehet.

(Záró beszéd)

Én megbocsájtok, mert így érez a költő, Ki minden embert egyformán szeret. Az a bűnös, aki gaszgató vel, S nem az, aki parancsra vétkezett.

Én nem haragszom, de fáj belül a lélek. Fia az ember sirását hallgatom. Egyet érzek én minden elhagyottal, S fájó sebetem elitakargatom.

Látod lelkeim, ilyen a világ. Emberek vagyunk, fenn hordjuk a fejünk. S ha gyarlóságunk gonoszására vágyunk, Mindnyájan véres hőnörök leszünk. Felejünk mindent, biblált és islent. Krisztus nevében adjuk a szépet. S a magasságból lefeszítjük magunk S jó hitünkkel, az igaz istenséget.

Molnár Sándor.

urnak – urnónek

Str.

WELTHERNÉL.

Legszebb és legmodernebb bútorok, háló és
nyelmes székek, legújabb divatu sport gyermekkoszlik
uriszobák, ké-
az Aradi Bútorraktárban, Petroseni.